

START UP

อุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว

ทีมงานแม็กเอ็ดดูเคชั่น

350.-

START UP

อุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว

START UP

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

จัดทำโดย

MACIMACEDUCATION

ผู้เขียน : ทีมงานแม็คเอดดูเคชั่น

สงวนสิทธิ์ : สิงหาคม 2567

ราคาจำหน่าย : 350 บาท

ISSN 885-870-072-489-2

www.MACeducation.com

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

คำนำ

“อยากทำ START UP แต่ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร
ลองไปค้นหาไอเดียในการประกอบธุรกิจกัน”

หนังสือ ชุด START UP เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้คนรุ่นใหม่ ๆ ที่ใฝ่ฝันอยากเป็นเจ้าของธุรกิจ เพราะนอกจากจะได้เป็นเจ้านายของตนเองแล้ว ยังมีอิสระทางความคิดสร้างสรรค์ มีกลยุทธ์ในการสร้างธุรกิจ มีความเป็นผู้นำ กล้าเสี่ยงและตัดสินใจในธุรกิจที่ตนเองสร้างเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง

START UP อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นหนังสือที่นำเสนอเนื้อหาตั้งแต่ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว และศิลปะการให้บริการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้พื้นฐานด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสามารถนำความรู้ไปใช้ต่อยอดให้เกิดประโยชน์ทางธุรกิจ นอกจากนี้ยังนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจขนาดย่อม เพื่อเป็นไอเดียให้ผู้อ่านวางแผนสร้างธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด มีความมุ่งมั่นในการผลิตหนังสือชุดนี้เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการเพิ่มทักษะความรู้และลงมือปฏิบัติจนสามารถต่อยอดในการสร้างรายได้ให้กับตนเอง และมุ่งหวังว่าผู้อ่านจะสามารถเป็นผู้นำในการสร้างธุรกิจ START UP ที่ตนเองใฝ่ฝัน

ทีมงานแม็คเอ็ดดูเคชั่น

สารบัญ

1

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1

ประวัติ ความหมาย และความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	2
ลักษณะ องค์ประกอบ และผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	14
ทรัพยากรการท่องเที่ยว	20
ธุรกิจขนส่ง	33
ธุรกิจที่พัก	53
ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม	69
ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	82
ธุรกิจสินค้าของที่ระลึกและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	95

2

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

113

ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และรูปแบบของนักท่องเที่ยว	114
พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชั้นพื้นฐาน	129
แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจ	
ทางการท่องเที่ยว	149
พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในการบริโภคการท่องเที่ยว	158
รูปแบบพฤติกรรมและกิจกรรมในการท่องเที่ยว	204
การรับมือกับปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการให้บริการนักท่องเที่ยว	216

3

ศิลปะการให้บริการในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว

221

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริการ	222
คุณสมบัติและคุณลักษณะที่ดีของผู้ให้บริการ	245
การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้ให้บริการ	271
พฤติกรรมของผู้ใช้บริการ	309
ศิลปะการให้บริการและการสร้างความพึงพอใจ	333
การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในงานบริการ	364

4

การดำเนินธุรกิจขนาดย่อม

381

การเริ่มต้นดำเนินธุรกิจขนาดย่อม

382

แหล่งเงินทุนสำหรับธุรกิจขนาดย่อม

390

การจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจขนาดย่อม

397

กฎหมายและองค์การที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจขนาดย่อม

414

ทำเลที่ตั้งธุรกิจขนาดย่อม

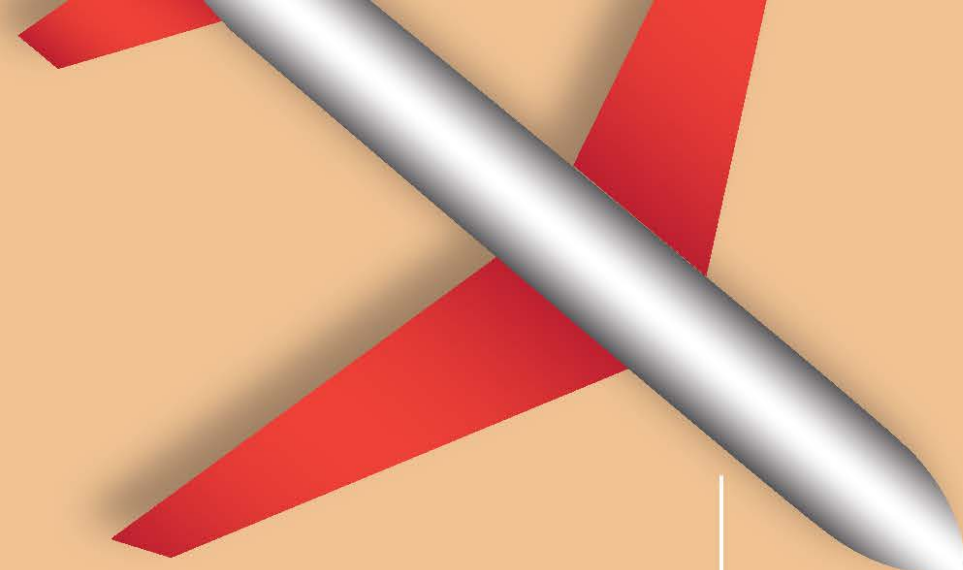
436

การตลาดสำหรับธุรกิจขนาดย่อม

439

บรรณานุกรม

443

ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับ อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มา
ของรายได้ภายในประเทศที่สำคัญ และการ
ท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการ
นำทรัพยากรภายในประเทศมาใช้ประโยชน์
อย่างกว้างขวาง โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ
สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นนั้น ๆ
มาประดิษฐ์เป็นสินค้าพื้นบ้านเพื่อขายเป็นของ
ที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยวได้

ประวัติ ความหมาย และความสำคัญของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

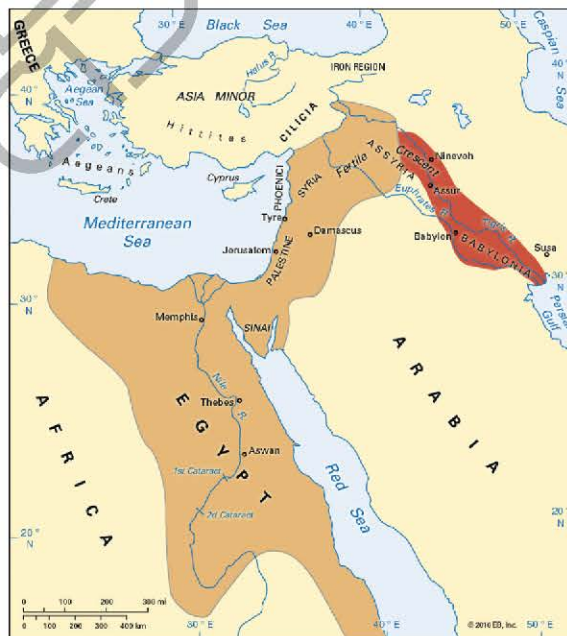
การศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เราจำเป็นต้องเรียนรู้ประวัติความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีพัฒนาการมาเป็นลำดับอย่างไรบ้าง อีกทั้งต้องรู้ความหมายของการท่องเที่ยว ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนี้

ประวัติการท่องเที่ยว

การศึกษาประวัติการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจเกี่ยวกับธุรกิจทางด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากมีบทเรียนมากมายที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

● การเดินทางท่องเที่ยวสมัยอาณาจักรอียิปต์

อารยธรรมอียิปต์โบราณอยู่ในความทรงจำของคนรุ่นหลังอย่างชัดเจน เพราะอียิปต์มีโบราณสถานที่เป็นพยานหลักฐานยืนยันแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต นั่นคือ พีระมิด โบสถ์ วิหาร การจารึกบนกระดาษปาปิรุสที่เก็บไว้มากมาย

แผนที่อาณาจักรอียิปต์

เฮโรโดตัส (Herodotus) เป็นนักเขียนเพื่อการเดินทางคนแรก ได้บันทึกไว้ว่า “ชาวอีอิปต์เป็นชนกลุ่มแรกที่เดินทางท่องเที่ยว โดยทั้งหญิงชายที่เดินทางท่องเที่ยวทางเรือ ต่างร้อง เล่น เต้นรำตลอดการเดินทางและเที่ยวแวะชมตามเมืองต่าง ๆ ที่ผ่านไป” (Weavet and Oppermann, 2000 : 58)

นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างสถานที่พักผ่อน ศูนย์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น การติดต่อธุรกิจ การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การฟื้นฟูกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งได้จัดขึ้นปีละหลาย ๆ ครั้ง

มีหลักฐานที่แสดงว่ามีการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจจากศิลาจารึกที่แกะสลักไว้บนด้านหนึ่งของพีระมิดที่มีอายุ 1,244 ปีก่อนคริสต์ศักราช ซึ่งเป็นหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดของการท่องเที่ยว

● การเดินทางท่องเที่ยวสมัยอาณาจักรกรีก

อาณาจักรกรีก (The Greek) นับเป็นนครรัฐเก่าแก่และโบราณ ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ด้านเอเชียไมเนอร์

แผนที่อาณาจักรกรีก

การเดินทางท่องเที่ยวในอาณาจักรกรีกมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพื่อร่วมประเพณีทางศาสนา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากในยุคนั้น เนื่องด้วยมีโบสถ์วิหารเก่าแก่มากมาย และเพื่อการกีฬา ชาวกรีกได้ริเริ่มให้มีการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ซึ่งจัดขึ้นสี่ปีหนึ่งครั้ง ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาขึ้น และมีการแข่งขันต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ในยุคอาณาจักรกรีกยังมีการให้บริการช่วยเหลือแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว “คำว่า มัคคุเทศก์ ภาษากรีกเรียกว่า พรอกซิโม (Proximo)” ก็เกิดขึ้นในยุคนี้

● การเดินทางท่องเที่ยวสมัยอาณาจักรโรมัน

ขณะที่อาณาจักรกรีกกำลังเจริญรุ่งเรือง ได้เกิดอาณาจักรโรมัน (The Roman Empire) ในคาบสมุทรอิตาลี โรมันคือพัฒนาการสูงสุดของอารยธรรมโบราณ ทั้งนี้เพราะได้มีการรวมดินแดนทั้งหมดตั้งแต่สกอตแลนด์ทางเหนือสุดจรดลุ่มน้ำยูเฟรติสทางด้านทิศใต้และทิศตะวันออกเข้าเป็นหน่วยการเมืองเดียวกันเป็นจักรวรรดิโรมัน

อาณาจักรโรมันได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมกรีกล้วนนำมาปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตของชาวโรมัน และถ่ายทอดอารยธรรมเหล่านี้ไปสู่โลกตะวันตก เช่น ภาษา ตัวอักษร กฎหมาย การเมือง ศิลปะ

แผนที่อาณาจักรโรมัน

การท่องเที่ยวในอาณาจักรโรมันเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และประสบความสำเร็จอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ เนื่องจากความมั่นคงทางทหาร การเมือง และเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง การพัฒนาระบบคมนาคม การขยายและสร้างถนนที่มีคุณภาพทั่วราชอาณาจักร

พอซานิแอล (Pausanias) ชาวกรีก ได้เขียนหนังสือชื่อ Guide to Greece ซึ่งเป็นหนังสือแนะนำเที่ยวเล่มแรกของโลก จำนวน 10 ชุด ใน ค.ศ. 170 โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวชาวโรมันได้เดินทางไปเยือนกรีก (Mill, 1990 : 5)

การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเกิดขึ้นในอาณาจักรโรมัน เนื่องจากชาวโรมันเอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเอง นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปอาบน้ำแร่เพื่อสุขภาพในเมืองต่างๆ ทั่วอาณาจักร เช่น ที่เมืองบาส (Bath)

ชาวโรมันคิดค้นการท่องเที่ยวเป็นนวัตกรรม (Innovation) ทำให้เกิดอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เช่น การจัดหาของที่ระลึก หนังสือแนะนำเที่ยว การขนส่ง การนำเที่ยว สถานที่พักผ่อน สินค้าและบริการอื่นๆ ที่จัดให้นักท่องเที่ยว

● การเดินทางท่องเที่ยวลัทธิมนุษยธรรมยุโรปสมัยกลาง (ค.ศ. 1100 – 1500)

ในระยะเวลาของยุคกลางมีรูปแบบการเดินทางที่สำคัญควรจะกล่าวถึงคือ สงครามครูเสด (ค.ศ. 1095-1291) ซึ่งในระหว่างการเดินทางเพื่อสู้รบนั้นต้องมีการเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ และชื่อของที่ระลึก เป็นพฤติกรรมที่เหมือนกับนักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นยุคที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเริ่มเฟื่องฟูอีกครั้งหนึ่ง มีการใช้ใบอนุญาตในการเดินทางเพื่อไปแสวงบุญ ในปี ค.ศ. 1388 นับว่านักเดินทางต้องถือหนังสือเดินทาง (Passport) เป็นครั้งแรกของโลก

แผนที่อารยธรรมยุโรปสมัยกลาง

● การเดินทางท่องเที่ยวลัทธิมนุษยนิยมฟื้นฟูศิลปวิทยา

การเดินทางในสมัยแห่งการค้นพบ (Age of Discovery) เป็นความต้องการในการเผยแพร่คริสต์ศาสนาในโลกตะวันออก นักเดินเรือชาวยุโรปได้เดินเรือเสี่ยงภัยเพื่อแสวงหาเส้นทางเดินเรือใหม่และค้นพบดินแดนใหม่ มีการสำรวจทางทะเล มีการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (Grand Tour) โดยผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวขนาดใหญ่ไปยังแหล่งวัฒนธรรมจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสังคมเดียวกับคนชั้นสูง ซามูเอล จอห์นสัน (Samuel Johnson) นักประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ของอังกฤษได้ประพันธ์ในปี ค.ศ. 1776 ว่า “ชายใดที่ไม่ได้ไปเยือนอิตาลีต้องถูกมองว่าเป็นคนด้อยการศึกษาที่ไม่ได้สัมผัสในสิ่งที่ชายชาติบริติชเห็น การท่องเที่ยวขนาดใหญ่เป็นการได้เห็นฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ศาสนาของพวกเราทุกคน กฎหมายของพวกเราทุกคน ศิลปะเกือบของเราทุกคน ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมาจากฝั่งเมดิเตอร์เรเนียน”

มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์เป็นการออกแบบที่ใช้สถาปัตยกรรมเรอเนซองส์

หลังจากที่ชาวโรมันเข้ามาบูรณการณเกาะอังกฤษในสมัยปีคริสต์ศักราช 43 ชาวโรมันได้เริ่มสร้างสถานอาบน้ำแร่แบบโรมัน (Roman Spa) ที่เมืองบาส (Bath)

บ่อน้ำแร่ (Spa) เมืองบาส ได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นเมืองมรดกโลกในปี ค.ศ. 1987

การท่องเที่ยวชายทะเล (Seaside Resorts) ได้รับความนิยมอย่างสูงในกลางศตวรรษที่ 18 นักท่องเที่ยวนิยมอาบแดดและดื่มน้ำทะเลเพื่อรักษาโรคหลายชนิด (Gillbert, 1949 : 30-52) ข้อดีของการท่องเที่ยวชายทะเล คือ ทะเลไม่มีขอบเขตจำกัด สามารถขยายชายฝั่งได้ยาวและไกล

ชายหาดบรีจตัน (Brighton)

โทมัส คูก (Thomas Cook) เป็นบริษัทนำเที่ยวบริษัทแรกในยุคทองของการท่องเที่ยวสมัยใหม่ การนำเที่ยวครั้งแรกคือ การนำนักท่องเที่ยววันเดียวกลับจากเลสเตอร์ (Leicester) ไปยังเมืองลัฟบะระ (Loughborough) เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม ค.ศ. 1841 (Weavet and Oppermann, 2000 : 64) จึงกล่าวได้ว่าการนำเที่ยวของคุณครั้งนี้เป็นการเริ่มต้นยุคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลก และคุณได้จัดตั้งบริษัทนำเที่ยวที่มีชื่อเสียงว่า Thomas Cook & Son

โทมัส คูก (Thomas Cook)

บริษัทโทมัส คูก เป็นบริษัทนำเที่ยวที่เก่าแก่ของโลก

● การเดินทางท่องเที่ยวสมัยสงครามโลกครั้งที่หนึ่งถึงปัจจุบัน

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่โดยใช้ป้ายประกาศ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุและโทรทัศน์ ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และเป็นการเปิดโลกทัศน์ของประชาคมโลก

amazing
ไทยแท้

ป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

การนำรถยนต์มาใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวมีความอิสระในการท่องเที่ยวทางรถยนต์ส่วนตัว ทำให้การท่องเที่ยวโดยทางรถไฟเสื่อมความนิยมลง มีการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการบิน ผู้คนนิยมท่องเที่ยวแบบค่ายพักแรมและนิยมท่องเที่ยวชายทะเล

การท่องเที่ยวทางรถไฟ

การท่องเที่ยวทางรถยนต์ส่วนตัว

■ ความหมายของการท่องเที่ยว

การศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวให้ชัดเจนเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะความหมายของการท่องเที่ยวจะกำหนดขอบเขตของงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) แห่งองค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวไว้ในปี ค.ศ. 1963 ในการประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้นำไปพิจารณาเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน มีมาตรฐานเดียวกัน มีใจความว่า การเดินทางใดๆ ก็ตามที่เป็นการเดินทางที่ตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังต่อไปนี้

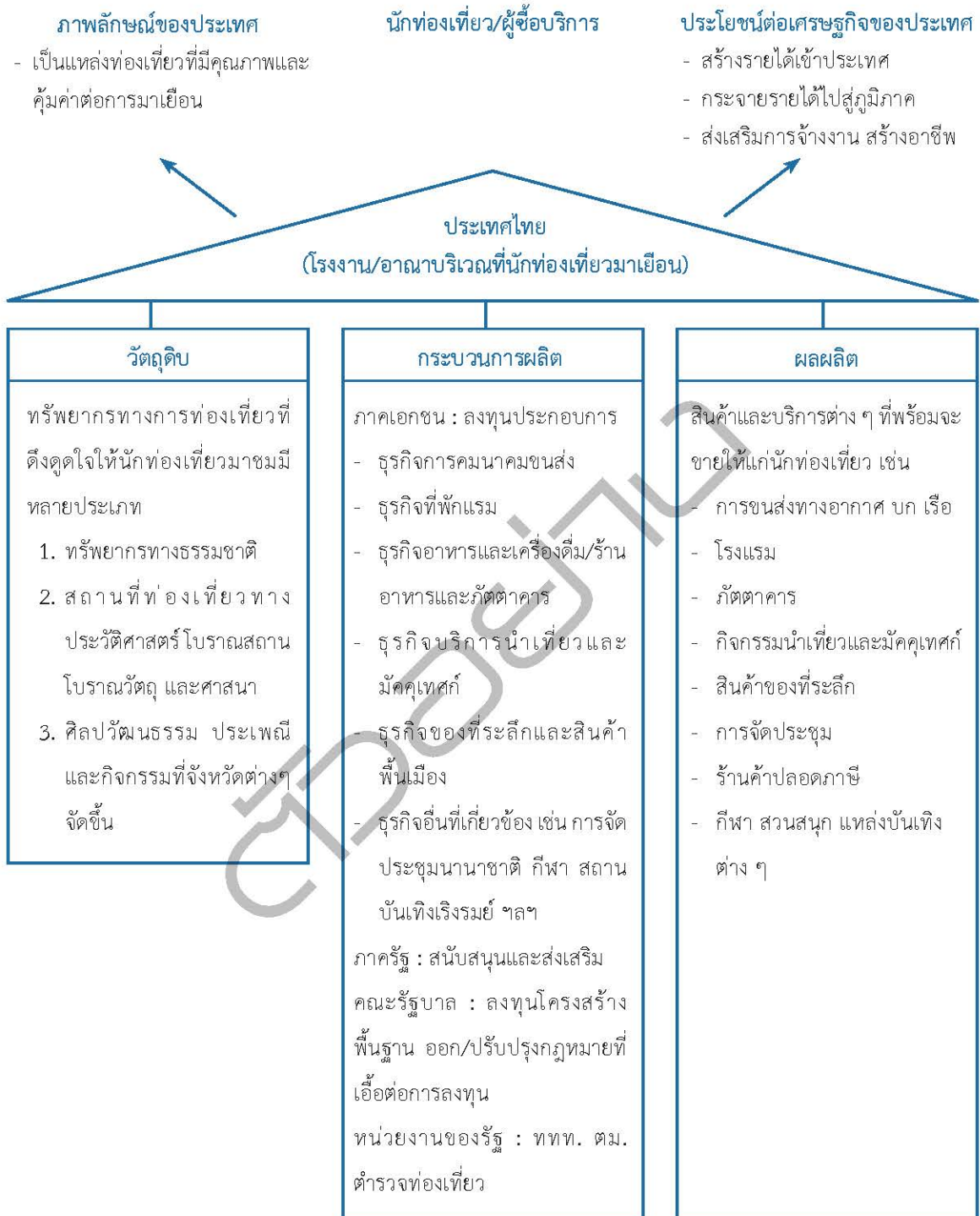
1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยเป็นประจำไปยังสถานที่อื่นๆ เป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางนั้นผู้เดินทางเดินทางด้วยความสมัครใจไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ
3. การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

■ ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ให้ความหมายไว้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายความว่า อุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรโดยมีค่าตอบแทน และหมายรวมถึง

1. ธุรกิจนำเที่ยว
2. ธุรกิจโรงแรมที่พักท่องเที่ยว
3. ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว
4. ธุรกิจการขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว
5. ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว
6. การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือการดำเนินงานอื่นใดโดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry) หมายถึง ธุรกิจท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่ต้องอาศัยแรงงานและการลงทุนสูง ใช้เทคนิควิชาการเฉพาะ มีการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การควบคุม (Controlling) และการตลาด (Marketing) ครอบคลุมธุรกิจหลายประเภททั้งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งจำเป็นต้องใช้องค์ประกอบของการจัดการในอุตสาหกรรม (ดูแผนภาพองค์ประกอบการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว) (นิศา ชัชกุล, 2555 : 6)

แผนภาพองค์ประกอบการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

(ที่มา : สุดาพร ชูตินธรานนท์, 2542 : 42)

■ ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจมากมายหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธุรกิจด้านการขนส่ง ที่พักแรม อาหารเครื่องดื่ม ธุรกิจบริการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าทางการเกษตร หัตถกรรม การก่อสร้าง อุตสาหกรรมเครื่องจักรรวมทั้งกิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของรัฐ ซึ่งพอจะจำแนกถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวได้หลายประการดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2536 : 2-3)

● ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ

ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ มีดังนี้

1. ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีส่วนช่วยให้ประเทศได้รับรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ และรายได้ดังกล่าวก็มีลักษณะเช่นเดียวกับการส่งสินค้าออกไปขายในต่างประเทศ แต่เป็นสินค้าออกประเภท “ไม่เห็นตัวสินค้า (Invisible Export)” ซึ่งมีผลทำให้ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศดีขึ้น
2. ทำให้ภาวะการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายสู่ประชากรทั่วประเทศ ดังนั้นภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น มีการสร้างสิ่งใหม่ ๆ เกิดอาชีพใหม่ และมีความต้องการแรงงานมากมาย
3. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้อย่างสูงสุด เป็นอุตสาหกรรมเชิงซ้อน (Multifaced Industry) ที่มีผลต่อเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ
4. มีความสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ มีการกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น โดยที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นตัวนำให้เกิดการลงทุนในหมวดอุตสาหกรรมอื่น ๆ

● ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม

ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม มีดังนี้

1. การท่องเที่ยวมีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ ก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของประเทศและผู้มาเยือน และสร้างความสามัคคีของคนในประเทศ มีการเดินทางไปมาหาสู่กัน พบปะกัน

นักท่องเที่ยวต่างชาติร่วมประเพณีลอยกระทง

2. ช่วยให้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นดีขึ้น เพราะต้องอนุรักษ์และบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม และป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความสกปรก ความเสื่อมโทรม ความไม่ปลอดภัย โดยทุกคนจะช่วยกันสอดส่องดูแล เพราะถ้าหากสถานที่ใดสภาพแวดล้อมไม่ดี ไม่มีความปลอดภัย ไม่สะดวก นักท่องเที่ยวก็ไม่ประสงค์ที่จะเดินทางไปเยือน

โครงการ “นั่งสามล้อ ผ่อเอือนเก่า เล่าขานตำนานเมืองแป้” เพื่ออนุรักษ์อาชีพสามล้อเมืองแพร่ และบ้านโบราณ ดึงให้นักท่องเที่ยวเข้าชมเมืองแพร่

3. การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยจัดการเคลื่อนย้ายอพยพ เข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ ๆ เช่น ปัจจุบันประเทศไทยพยายามส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบทต่าง ๆ ตามภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสกัดกั้นการหลั่งไหลของผู้คนที่เข้ามาทำงานในภาคกลาง มีการส่งเสริมและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆ

ทุ่งโปรงทองได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแห่งใหม่ของจังหวัดระยอง

4. ช่วยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปแบบของสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในการหาอาชีพเสริม (Part Time Job) เป็นการหารายได้จุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านบ้านย่านซื่อ ต.ย่านซื่อ อ.กันตัง จ.ตรัง

5. ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของตนเอง ช่วยกันอนุรักษ์และรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เช่น ความเป็นมิตรไมตรีของคนไทย เช่น การต้อนรับตามประเพณีไทย การไหว้ การช่วยเหลือมีน้ำใจซึ่งกันและกัน การยิ้มต้อนรับ การจัดเทศกาลประเพณีต่างๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาเยือนประเทศไทยอีกครั้งแล้วครั้งเล่า

● ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อการเมือง

1. การท่องเที่ยวช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก การท่องเที่ยวมีความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงมีองค์การต่างๆ ที่ให้การส่งเสริมและมีการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในด้านการเงิน การวิจัย การพัฒนา ร่วมกัน มีการประชุมร่วมกันระหว่างประเทศอยู่เสมอ

2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดสันติภาพ เมื่อการท่องเที่ยวเจริญเติบโต ทุกประเทศย่อมจะมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าประเทศ เป็นการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น

ลักษณะ องค์ประกอบ และผลกระทบของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้อุตสาหกรรมและธุรกิจท่องเที่ยวจัดเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศ แก่ผู้ประกอบการ แก่ท้องถิ่น จนทำให้มีผู้หันมาสนใจทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงควรศึกษาเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของธุรกิจประเภทนี้

■ ลักษณะของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่แตกต่างจากการผลิตสินค้าชนิดอื่นซึ่งทำให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่จับต้องไม่ได้ กล่าวคือ เป็นสินค้าที่ไม่มีตัวตน มีลักษณะเป็นนามธรรม สินค้าจะอยู่ในรูปของการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เน้นการให้บริการเป็นหลัก โดยผู้ซื้อไม่สามารถเห็นหรือตรวจสอบสินค้าได้ล่วงหน้าเหมือนสินค้าประเภทอื่น ๆ ซึ่งทำให้ผู้ซื้อต้องจ่ายเงินก่อนได้รับบริการสินค้า และเป็นการตัดสินใจซื้อโดยมีความคาดหวังในสินค้าและบริการจากธุรกิจต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น การใช้บริการโดยสารเครื่องบิน ผู้ซื้อจะต้องจ่ายเงินซื้อตั๋วเครื่องบินก่อนจึงจะได้รับบริการโดยสารสายการบินนั้น ๆ

2. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการผลิตและการจำหน่าย

เนื่องจากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมีให้เลือกหลากหลาย เพียงแต่อนุรักษ์และทำการพัฒนาให้มีระบบ ทรัพยากรท่องเที่ยวจะเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการจัดจำหน่ายได้อย่างไม่มีขีดจำกัด

3. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่อาจจัดส่งแก่ผู้ซื้อได้ถึงที่ ผู้ซื้อสินค้าทางการ

ท่องเที่ยวจะต้องเดินทางมาซื้อบริการหรือมาใช้บริการด้วยตนเอง เนื่องจากสินค้าทางการท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่คงอยู่เฉพาะที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น การซื้อบริการห้องพักของโรงแรมต่าง ๆ ผู้ซื้อจะต้องเดินทางมาเข้าพักตามโรงแรมนั้น ๆ ด้วยตนเอง

4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สูญเสียได้ง่าย กล่าวคือ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแต่ละประเภทไม่สามารถเก็บไว้ใช้ในเวลาต่างกันได้ การใช้บริการจะอยู่ในเฉพาะช่วงวันและเวลาที่กำหนดในการซื้อให้เท่านั้น เช่น การโดยสารรถไฟ ถ้ามีผู้มาใช้บริการน้อยในแต่ละเที่ยวก็จะทำให้เกิดการสิ้นเปลืองโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์และรายได้ แต่ก็ยังต้องวิ่งรถในแต่ละเที่ยวเพื่อให้บริการถึงแม้จะขาดทุนก็ตาม

5. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานได้ยาก ธุรกิจต่างๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวไม่สามารถที่จะคาดการณ์ได้ และบางกรณีเกิดขึ้นแล้วก็ไม่สามารถที่จะทำการควบคุมได้ เช่น สภาพภูมิอากาศ การจราจร แผ่นดินไหว การจราจร อุบัติเหตุและอุบัติเหตุต่างๆ เป็นต้น นอกจากนั้นลักษณะการให้บริการของแต่ละผู้ประกอบการในแต่ละธุรกิจก็จะมีแตกต่างกันทั้งในด้านคุณภาพการให้บริการ ราคา ระยะเวลา และสถานที่ ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายของสินค้าและความหลากหลายของคุณภาพ และทำให้สินค้าทางการท่องเที่ยวไม่มีมาตรฐานเป็นที่แน่นอน

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นการผสมผสานกันระหว่างสินค้าและบริการประเภทต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากจะมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายประเภท อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีองค์ประกอบด้วยกันทั้งสิ้น 8 ส่วนที่สำคัญ ซึ่งการพิจารณาองค์ประกอบแต่ละส่วนจะทำให้สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

จากธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่งผลให้ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

● ปัจจัยสนับสนุนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ปัจจัยสนับสนุนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีดังนี้

1) **ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว** ในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากการได้รับข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น นิตยสาร แผ่นพับ หนังสือ โทรทัศน์ วิทยุป้ายโฆษณา นอกจากนี้ยังมีข้อมูลข่าวสารสำหรับคนในท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

2) **ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง** ในปัจจุบันปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางไปหรือไม่ไปในประเทศใดประเทศหนึ่ง ความปลอดภัยภายในประเทศนั้นๆ มีผลอย่างยิ่ง เช่น ถ้าประเทศนั้นมีการก่อการร้าย สงครามกลางเมือง ภัยพิบัติจากธรรมชาติบ่อยๆ การลอบวางระเบิดในสถานที่สำคัญต่าง ๆ หรือมีสถิติว่าเกิดอาชญากรรมสูงก็จะทำให้นักท่องเที่ยวไม่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศดังกล่าว และที่สำคัญคือการอำนวยความสะดวกในการเข้าออกเมือง เพราะถือเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศแล้วจะเกิดความประทับใจจากการบริการของเจ้าหน้าที่ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะสัมผัสได้จากการให้การต้อนรับที่ดี เช่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง การให้บริการของเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยาน และระบบการทำงานที่รวดเร็วและเป็นมิตร

3) โครงสร้างพื้นฐาน เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนทางการท่องเที่ยวที่ทำให้การท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีอันประกอบไปด้วยระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบขนส่งสาธารณะ ระบบสาธารณสุข ระบบการสื่อสาร ระบบเทคโนโลยี องค์ประกอบเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญซึ่งจะเป็นตัวทำให้การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

4) การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งภาครัฐจะต้องมีการประสานความร่วมมือกันในการให้นโยบายกระตุ้นและส่งเสริมในการประกอบธุรกิจของเอกชนและการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และในภาคเอกชนก็จะดำเนินงานในด้านสินค้าและบริการของตนเองให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีมาตรฐานเป็นที่น่าเชื่อถือต่อนักท่องเที่ยว

■ ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญและสร้างผลประโยชน์ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบหรือข้อเสียด้วยเช่นกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

ข้อดีของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	ข้อเสียของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ด้านเศรษฐกิจ 1. ช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายของที่ระลึก หรือจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว 2. เกิดการจ้างงานสร้างอาชีพ เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้แรงงานมนุษย์ เช่น ในลักษณะของการต้อนรับ จึงทำให้เกิดการจ้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้น 3. ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งย่อมก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชนบทมากยิ่งขึ้น	ด้านเศรษฐกิจ 1. ค่าครองชีพสูงขึ้น เมื่อการท่องเที่ยวมีการขยายตัวไปสู่ชนบทเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นตามลำดับส่งผลให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ซึ่งทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นด้วย 2. การแก่งแย่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจด้านต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมก็เพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจสูง เกิดการตัดราคาแข่งกัน ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่มีคุณภาพของสินค้าเท่าที่ควร อันจะเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวม

ข้อดีของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	ข้อเสียของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
4. ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ประเทศเมื่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยต้องมีการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและการซื้อบริการทางการท่องเที่ยว ทำให้ช่วยลดภาวะการขาดดุลทางการค้า ก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	
ด้านสังคมและการเมือง 1. สร้างสรรค์ความเจริญสู่ท้องถิ่น เมื่อมีการท่องเที่ยวขยายตัวไปสู่ท้องถิ่นย่อมส่งผลให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 2. ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม เป็นการกระตุ้นให้เจ้าของมรดกเห็นคุณค่าช่วยดำรงรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเยี่ยมชมและเรียนรู้ต่อไป 3. ลดปัญหาการอพยพแรงงานเข้าสู่เมืองเนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการจ้างงานคนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพและมีรายได้อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง จึงทำให้มีการอพยพแรงงานเข้าสู่เมืองน้อยลง	ด้านสังคมและการเมือง 1. เกิดความไม่เสมอภาคในสังคม เนื่องจากการพัฒนาปรับปรุงบางอย่างให้เกิดความทันสมัยแต่อาจจะยังไม่ทั่วถึงในแต่ละท้องถิ่น จึงทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำในผลประโยชน์ที่ได้รับ อาจทำให้เกิดการต่อต้านการท่องเที่ยวโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ 2. การซึมซับและรับเอาวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติอื่น ๆ โดยเห็นว่าเป็นสิ่งดีงามจนละเลยต่อประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย เช่น การแต่งกาย 3. ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น การปล้นจี้ ชิงทรัพย์ การขโมยทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวตามบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ การล่อลวงข่มขืนนักท่องเที่ยว
ด้านสิ่งแวดล้อม 1. มีการออกนโยบาย พระราชบัญญัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น 2. มีการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งในแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น	ด้านสิ่งแวดล้อม 1. เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น การตัดต้นไม้เพื่อสร้างรีสอร์ทไว้รองรับนักท่องเที่ยว 2. ปัญหาการเกิดขยะเพิ่มมากขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวนับเป็นสินค้าที่สำคัญอย่างมากในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นวัตถุดิบที่ไม่มีขีดจำกัดในการใช้ หากสินค้าทางการท่องเที่ยวไม่มีคุณภาพ ไม่มีเสน่ห์ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยวก็จะไม่เกิดขึ้น และจะส่งผลต่อธุรกิจในการท่องเที่ยวด้วย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้เปรียบในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าสนใจ มีความงดงาม มีเสน่ห์ดึงดูดใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และด้วยสิ่งเหล่านี้เองทำให้ประเทศไทยเป็นอันดับต้น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของโลกที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมา เช่น กรุงเทพฯ ได้รับการโหวตให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในโลก (The World's Best Award 2013) จากการโหวตของเว็บไซต์ของนิตยสารเทรเวลแลนด์เลisure (Travel & Leisure) นิตยสารท่องเที่ยวยอดนิยมของสหรัฐอเมริกาที่ได้พิจารณาจากสถานที่ท่องเที่ยว ทัศนียภาพ ความสวยงาม และความร่มรื่น ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี อาหารการกิน แหล่งจ่ายใช้สอย ความเป็นมิตรของผู้คนและความคุ้มค่าของเงิน หรือความพึงพอใจที่ได้รับจากการใช้จ่าย ซึ่งกรุงเทพฯ ได้เป็นอันดับ 1 ของการโหวตในแต่ละครั้งมาถึง 4 ปีซ้อน

■ ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) หมายถึง สิ่งหรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถสัมผัสได้ อีกทั้งเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชาติ ได้แก่ ความสวยงามทางธรรมชาติ คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา ชนเผ่า ประเพณี ประวัติศาสตร์ หลักฐานทางโบราณคดีหรือร่องรอยของสิ่งมีชีวิตในแต่ละยุค รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่มีลักษณะเด่นและสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

■ ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การแบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งและการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะ คุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. **ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (Natural Tourism Resources)** หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทั้งด้านชีวภาพและกายภาพ มีความสวยงาม ได้แก่

พื้นที่ป่า สัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำชายหาด เกาะ แก่ง และปะการัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความงดงามโดดเด่น เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษาธรรมชาติ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในส่วนที่เป็นธรรมชาติของประเทศไทยที่เป็นพื้นที่ในความดูแลของกรมป่าไม้ อาจจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1.1 อุทยานแห่งชาติ (National Park) เป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งสงวนและคุ้มครองสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการค้นคว้า วิจัย นันทนาการ และการท่องเที่ยว (คณะวนศาสตร์, 2530) ประเทศไทยมีอุทยานแห่งชาติ 156 แห่ง

1.2 วนอุทยาน (Forest Park) เป็นพื้นที่นันทนาการที่มีขนาดเล็กและมีความโดดเด่นน้อยกว่าอุทยานแห่งชาติ หากแต่ยังคงมีความสำคัญในแง่ของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในท้องถิ่น ประเทศไทยมีวนอุทยาน 91 แห่ง

1.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary) ตามพระราชบัญญัติ คือ พื้นที่ซึ่งถูกกำหนดให้สงวนและรักษาไว้ให้ปลอดจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ที่อาจรบกวนถิ่นที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า รวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ด้วย แต่เนื่องจากพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหลายแห่งมีองค์ประกอบของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าทางด้านนันทนาการสูง กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบจึงอนุญาตให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนหาความรู้ในพื้นที่ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ประเทศไทยมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 62 แห่ง

1.4 เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-hunting Area) หมายถึง อาณาบริเวณพื้นที่ที่ทางราชการได้กำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่สัตว์ป่า โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่หายากหรือถูกคุกคามได้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นอย่างปลอดภัย สามารถดำรงพันธุ์ต่อไปได้ตามธรรมชาติ การจัดตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเป็นมาตรการหนึ่งในการอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าไปแล้วอย่างน้อย 96 แห่ง

1.5 สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) เป็นสถานที่ที่มีการจัดรวบรวมพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ ที่มีคุณค่ามาปลูกไว้เป็นลำดับตามหมวดหมู่และตระกูล เพื่อการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ขยายพันธุ์ให้แก่ประชาชน โดยปกติมักมีการจัดตกแต่งพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนควบคู่ไปด้วย สวนพฤกษศาสตร์จึงจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกประเภทหนึ่งของประเทศ

1.6 สวนรุกขชาติ (Aboretum) เป็นบริเวณที่ปลูกพรรณไม้นานาชนิด โดยเฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจและไม้ดอกซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น มักเขียนป้ายบอกชื่อสามัญและชื่อวิทยาศาสตร์ไว้ด้วย เช่น สวนรุกขชาติห้วยแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา ซึ่งได้แก่

2.1 โบราณสถาน หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบสถ์ วิหาร วัง โดยมีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป เช่น อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร วัดหน้าพระเมรุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 โบราณวัตถุ หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิลาจารึก มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป

2.3 ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน หมายถึง สถานที่ควรแก่การนับถือหรือควรแก่การบูชา เช่น วัดพระพุทธบาทราชมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี พระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร

2.4 ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ หมายถึง วัตถุที่ควรแก่การบูชาและเคารพนับถือ เช่น พระพุทธรูป เทพเจ้า

2.5 แหล่งประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น สถานที่กระทำการทูลดลของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดสุพรรณบุรี สุสานทหารสัมพันธมิตร จังหวัดกาญจนบุรี ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงานประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ขนเผ่าต่าง ๆ สวนสนุก สวนสัตว์ กิจกรรม เช่น การพายเรือ ขี่จักรยาน

■ ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บนคาบสมุทรอินโดจีน มีพรมแดนทางทิศตะวันออกติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศใต้ติดอ่าวไทยและมาเลเซีย ทิศตะวันตกติดทะเลอันดามันและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และทิศเหนือติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเนื้อที่ทั้งหมด 513,208 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนทั้งสิ้น 77 จังหวัด

● ทฤษฎีการการท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคเหนือ

ภาคเหนือเป็นดินแดนที่ร่ำรวยด้วยภูมิประเทศงดงาม รวยล้นด้วยขุนเขาสลับซับซ้อนอันอุดมไปด้วยผืนป่า งดงามด้วยวัฒนธรรมประเพณี และอบอุ่นด้วยวิถีชีวิตเรียบง่าย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและมีภูเขาสลับซับซ้อน มีแม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ ปิง วัง ยม น่าน ภาคเหนือประกอบไปด้วย 9 จังหวัด ดังนี้

1) **จังหวัดเชียงราย** เช่น ดอยตุง-พระตำหนักดอยตุง วัดร่องชุ่น พิพิธภัณฑ์บ้านดำ แม่สาย สามเหลี่ยมทองคำ หอนาฬิกาเชียงราย ภูชี้ฟ้า ดอยผาตั้ง

2) **จังหวัดเชียงใหม่** เช่น วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร วัดเชียงใหม่ วัดพระธาตุดอยคำ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร

3) **จังหวัดน่าน** เช่น ยอดดอยวาว อุทยานแห่งชาติศรีน่าน เสาดินน่าน้อยและคอกเสือ วัดพระธาตุแช่แห้ง

4) **จังหวัดพะเยา** เช่น อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง อุทยานแห่งชาติแม่ปืม กว๊านพะเยา ดอยบุษราคัมหรือวัดอนาลโยทิพยาราม

5) **จังหวัดแพร่** เช่น อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย อุทยานแห่งชาติดอยผาหลวง วัดสระบ่อแก้ว วัดพระธาตุช่อแฮ วัดพระธาตุจอมแจ้ง วัดจอมสวรรค์

6) **จังหวัดแม่ฮ่องสอน** เช่น อุทยานแห่งชาติออบหลวง น้ำตกหมอกแปง ภูโคลน ปาย เจดีย์พระธาตุแม่เย็น น้ำตกผาเสื่อ กองแลน อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ปางอุ๋ง

7) **จังหวัดลำปาง** เช่น วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดพระธาตุจอมปิง วัดเสลารัตนปัพพตาราม วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม วัดศรีชุม ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดศรีรองเมือง

8) **จังหวัดลำพูน** เช่น อุทยานแห่งชาติแม่ปิง หมู่บ้านแกะสลักแม่ทา อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี วัดมหาธาตุเจดีย์ศรีเวียงชัย อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล วัดพระบาทห้วยต้ม

9) **จังหวัดอุตรดิตถ์** เช่น อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง หลวงพ่อเพชร วัดท่าถนน วัดใหญ่ท่าเสา อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว บ่อเหล็กน้ำพี้

ดอยตุง-พระตำหนักดอยตุง

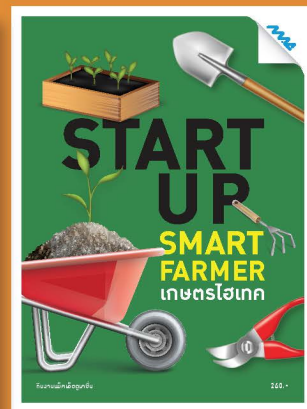
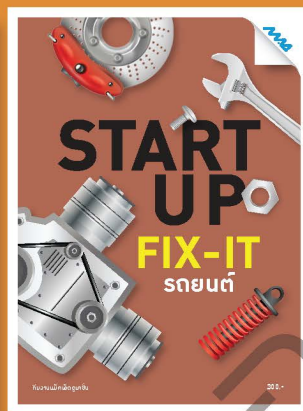

วัดร่องชุ่น

ภูชี้ฟ้า

หนังสือชุด START UP

START UP
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3506022101

MACE | MACEDUCATION

9/99 อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ : (02) 512-0661, (02) 938-2022-7
โทรสาร : (02) 938-2028 www.MACEducation.com

8 858700 724892

ราคา 350 บาท